

Windpark De Gelderse Waard

Begin dit jaar kregen wij vanuit informele bronnen informatie dat RWE een initiatief ontwikkelt voor een windpark dat in de Bokhovense polder op de hoogte van de steenfabriek gerealiseerd moet worden. In een gezamenlijke brief met de Bestuursraad Engelen Bokhoven (BREB) heeft de Vereniging Bescherming Authentiek Bokhoven (VERBAB) alle betrokken partijen benaderd met het verzoek om nadere informatie en vooral ook het verzoek om betrokken te worden in het beslisproces.

RWE gaf invulling aan deze oproep en gaf tijdens een kennismakingsgesprek met de BREB en VERBAB aan met het initiatief in te spelen op de “vergroeningsdoelstellingen” van de gemeente Heusden. Let wel de Kadernotitie Windenergie was op dat moment nog niet door de Gemeenteraad Heusden aangenomen. RWE meldde tevens landeigenaren benaderd te hebben voor de plaatsing van een drietal windturbines van ongekend formaat (masthoogte 164 meter; rotordiameter 150 meter; wieklengte 75 meter; tiphoogte 239 meter; capaciteit 5,7 MW per turbine) en jaarproductie van ruim 80GWh. Het mag duidelijk zijn dat RWE als commerciële partij hiermee niet alleen de bijdrage van de gemeente Heusden aan de energietransitie steunt. Dat bleek ook uit de argumentatie voor de grootte van de windturbines. Volgens RWE zorgt de geplande grootte voor een hogere opbrengst en een minder overlast vanwege een lagere rotatiesnelheid van de wieken. Ook blijkt de subsidie die verstrekt wordt op basis van het verschil tussen de kostprijs grijze - en groene energie voor RWE interessant.

De locatie voor het windpark initiatief ligt (bijna letterlijk) op de grens van de gemeenten 's-Hertogenbosch en Heusden en daardoor ook op de grens tussen de Regionale Energie Regio's RES Noordoost Brabant en de REKS Hart van Brabant. Zoals wellicht bekend heeft de Nederlandse overheid zich geconformeerd aan het klimaatakkoord van Parijs 2015 (Klimaatakkoord 28 juni 2019) en de landelijke doelstelling doorgezet naar 30 RES'en, welke gefaciliteerd worden vanuit het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (NPRES). Afstemming tussen de RE(k)S'en en Gemeenten onderling blijkt in praktijk nauwelijks invulling te krijgen, getuige het feit dat de Bokhovense Polder vanuit de RES Noordoost Brabant valt onder een “inpassingsstrategie” (geen windenergie) en de gemeente Heusden mogelijk besluit om in het randgebied een windpark toe te staan.

VERBAB kreeg na herhaalde verzoeken om afstemming (ondersteund door een verzoek daartoe van de directeur van de NPRES) in eerste instantie alleen contact met de afdeling Energie en Economie van de gemeente 's-Hertogenbosch. Deze afdeling heeft met verwijzing naar een eerder bij de gemeente Heusden ingediende Zienswijze (mei 2020) nogmaals een oproep (6 juli 2021) gedaan tot het geven van inzicht, informeren van de bewoners van Bokhoven en betrekken van BREB en VERBAB in het beslisproces. Begin september volgde een reactie vanuit Heusden die voor VERBAB aanleiding was om de verantwoordelijke wethouder, Mart van der Poel, uit te nodigen voor een gesprek.

De bijeenkomst met wethouder Van der Poel leverde de volgende inzichten op:

De gemeente Heusden heeft in 2008 reeds een windvisie ontwikkeld. Het document bleek naar eigen inzicht te algemeen, ging uit van 11 kernen en veel natuur, waarbij geen ruimte was ingepland voor windmolens. In 2017 volgde een initiatief van een commerciële partij die mogelijkheden zag in een windmolen project bij Heesbeen/Doeveren, waarbij de molens binnen een straal van 400 meter van de bewoning waren gepland. Dit leidde tot felle protesten van de inwoners en reden voor de Energiecoöperatie Heusden om de stekker eruit te trekken. Deze gebeurtenis vormde tevens aanleiding voor de gemeente Heusden om parallel aan de REKS een windvisie te ontwikkelen die uitgaat van een “eigen” grens van 750 meter. Tevens werd als hard criterium geformuleerd dat er minimaal sprake moet zijn van 50% lokaal eigendom en zeggenschap. De wethouder is er stellig in: als de 50% participatie niet behaald wordt gaat het project niet door. Hierbij moet wel aangetekend worden dat het eigendomsbeleid alleen geldt binnen de gemeentegrens Heusden en de gemeente Heusden in geval van onvoldoende financiële inbreng zelf kan bijdragen.

De gemeente Heusden heeft eerder inspraakavonden (in Vlijmen en Drunen) georganiseerd die slecht werden bezocht. Ongetwijfeld heeft dat te maken met het vroegtijdige stadium en gebrek aan concrete plannen.

De gemeente Heusden heeft besloten niet zelf initiatieven te ontwikkelen. Daarvoor ontbreekt het aan de benodigde kennis. Er kunnen vanuit het bedrijfsleven initiatieven genomen worden. Zoals het principeverzoek dat door RWE is ingediend. Dit principeverzoek is geparkeerd omdat de gemeente Heusden eerst de locatie van de Energiehub bepaald wil hebben. De definitie van een Energiehub is overigens nog niet volledig opgesteld. RWE heeft overigens van de gemeente Heusden het verzoek gekregen de bewoners (grensend aan de Bokhovense Polder) in het eigen belang te betrekken/informeren, vooral ook omdat er vanuit verschillende omgevingen negatief is afgegeven over de wijze waarop RWE de bewoners benadert. Gelijktijdig informatie verstrekken met RWE suggereert belangenverstrengeling en geeft het idee dat het plan al 'een gelopen race' is, wat niet het geval is volgens de wethouder.

RWE heeft als eerste (en enige) een principe verzoek ingediend maar dat betekent niet dat RWE het project mag uitvoeren. Dat RWE landeigenaren heeft benaderd, daarmee mogelijk eventuele concurrentie blokkeert en/of concurrentiestelling bemoeilijkt neemt de wethouder als gedachte mee.

De gemeente Heusden heeft zelf 3 á 4 locaties op het oog en de wethouder is zich ervan bewust dat indien alle bezwaren/kaarten zoals opgenomen in de Kadernotitie over elkaar worden gelegd er weinig tot zelfs geen ruimte is voor windturbines. Vanuit de provincie is aangegeven dat opstellingen van windturbines uit minimaal 3 stuks moeten bestaan om versnippering tegen te gaan. Daarmee wordt tegelijkertijd de theoretische beslissingsbevoegdheid (provincie beslist bij projecten van 3 of meer windmolens en/of een capaciteit 50MWpiek) bij de provincie gelegd. Volgens de wethouder wordt die bevoegdheid vervolgens teruggelegd bij de gemeente.

In december 2021 wordt de Windvisie opnieuw besproken, geëvalueerd hoe het proces verloopt en volgt een interne analyse. Verwachting (letterlijk citaat) is dat daarna ook omwonenden worden betrokken in het proces. Vermoedelijk gaat verdere besluitvorming over het project na de gemeenteraadsverkiezingen (maart 2022) plaatsvinden. Bovendien heeft de uitspraak van RvS (inzake Nevele-arrest) ervoor gezorgd dat tot nu toe gehanteerde afstandsnormen niet aangehouden kunnen worden. De gemeente Heusden zal beslissing over toekomstige windmolenprojecten uitstellen tot er nieuwe afstandsnormen vanuit de overheid zijn.

Tussentijds beslist de gemeente Heusden wel over een Energiehub. De beslissing over windmolens is/blijft in algemene zin (conform Kadernotitie) 'nee tenzij'. Er moet een goed plan zijn vanuit een initiatiefnemer met voldoende burgerparticipatie (50% lokaal eigenaarschap). Bovendien moet er draagvlak in de omgeving zijn, waaronder ook de omwonenden uit omliggende dorpskernen. De definitie van draagvlak kan de wethouder op dit moment nog niet geven.

In de REKS is opgenomen dat tot 2030 40 windmolens zouden moeten komen binnen de REKS-Hart van Brabant. Gezien gemeente Waalwijk meer plek heeft, is de verwachting dat vanuit Waalwijk een significantere bijdrage geleverd wordt in vergelijking tot de bijdrage van Heusden. Bovendien oriënteert Waalwijk zich al op het realiseren van een Energiehub (combinatie zonnepanelen, windmolens, biomassa).

Het programma Deltaprogramma Grote Rivieren vermeldt: Belangrijk aandachtspunt bij de dijkverlegging bij Bokhoven is het inpassen/saneren van de huidige steenfabriek aan de Bokhovense weg die met deze maatregel buitendijks komt te liggen. De wethouder geeft aan dat het nog onduidelijk is wat er met de steenfabriek gebeurt. Met het Deltaprogramma zal rekening gehouden moeten worden bij de verdere ontwikkeling van dit gebied. VERBAB draagt aan alternatieve mogelijkheden (gebruik van het dijklichaam als opslag en/of opwekking) te zien in dit kader.

Enexis heeft in een recent overzicht het ontwikkelgebied voor het windpark ingekleurd als "geen transportcapaciteit beschikbaar". De wethouder verwacht dat er meer ruimte op het net vrijkomt doordat andere, als voorlopig aangemelde, projecten zullen afvallen en ziet dus geen

belemmering in de capaciteit die Enexis voor de transport van een eventueel windpark ter beschikking kan maken.

Ten slotte vraagt VERBAB aan de wethouder hoe hij aankijkt naar de situatie waarin de belangen van de burger, de overheid en het bedrijfsleven een invulling krijgen, met verwijzing naar de wijze waarop RWE zichzelf heeft voorgesorteerd. De Wethouder erkent dat de afweging van de verschillende (strijdige) belangen uitdagend is. Vanuit gemeente Heusden is er een insteek is om het goede doel (de energietransitie) na te streven. De regie zal voortaan vanuit de projectenorganisatie van de gemeente worden aangestuurd omdat is gebleken dat er een grote noodzaak is aan ervaring met multi-disciplinaire projecten. In het verlengde met deze discussie wordt de vraag herhaald of er invulling wordt gegeven aan het begrip "nabuurschap" (verwijzing naar de strijdige uitgangspunten in het grensgebied 's-Hertogenbosch - Heusden). Kennelijk blijft dat een moeilijk fenomeen in een discussielandschap waarin een groot aantal partijen vertegenwoordigd zou moeten zijn want een direct antwoord blijft uit.

Wethouder Van der Poel zegt ten slotte toe "Bokhoven" te betrekken bij de verdere afstemming.

Bokhoven, 27 oktober 2021

Vereniging Bescherming Authentiek Bokhoven
Bestuur en Commissie Voorzitters